

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN CICHOSZ

KGP- 4100-02-01/2013

P/13/044

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Tekst jednolity¹

---

¹ Uwzględnia zmiany wprowadzone uchwałą Kolegium NIK z dnia 22 maja 2013 r. w sprawie zastrzeżeń Ministra Skarbu Państwa do wystąpienia pokontrolnego oraz sprostowanie oczywistych omyłek pisarskich dokonanych na podstawie art. 35c ustawy o NIK.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/044 – Wykonanie budżetu państwa w 2012 r. w części 36 Skarb Państwa, przychodów z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2012 r., a także wykonania planów finansowych Funduszu Reprywatyzacji, Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, Funduszu Skarbu Państwa, Funduszu Rekompensacyjnego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Podstawa prawna	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rafał Pikus, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 82945 z dnia 2 stycznia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1) 2. Wojciech Chrabąłowski, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 82946 z dnia 2 stycznia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 3) 3. Mirosław Sobkowicz, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 82947 z dnia 4 stycznia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 5) 4. Renata Patkowska, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 82948 z dnia 7 stycznia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 7) 5. Adam Zaborski, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 85011 z dnia 7 stycznia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 9) 6. Ryszard Lewiński, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr 85021 z dnia 5 lutego 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 11)
Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Skarbu Państwa ul. Krucza 36/Wspólna 6, 00-522 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mikołaj Budzanowski, Minister Skarbu Państwa (dowód: akta kontroli str. 3794)

---

² Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2012 roku w części 36 Skarb Państwa, wykonanie przychodów z prywatyzacji i ich rozdysponowanie oraz realizację planów finansowych Funduszu Reprywatyzacji, Funduszu Rekompensacyjnego i Funduszu Skarbu Państwa. Natomiast negatywnie ocenia realizację planu finansowego Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców w związku z wypłaceniem pomocy publicznej w wysokości 400 mln zł spółce Polskie Linie Lotnicze LOT SA przed uzyskaniem końcowej decyzji Komisji Europejskiej, tj. niezgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012³ dochody w części 36 zostały zrealizowane w 92,3%. Były one rzetelnie ewidencjonowane oraz terminowo przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa. W Ministerstwie Skarbu Państwa⁴ podejmowano przewidziane prawem działania w celu odzyskania należności budżetu państwa.

Rzetelnie zaplanowano oraz w sposób celowy i gospodarny zrealizowano wydatki budżetu państwa w wysokości 64 631,6 tys. zł.

Ocena została sformułowana na podstawie wyników kontroli 79,6% zrealizowanych w części 36 wydatków oraz badania analitycznego ksiąg rachunkowych. Księgi rachunkowe prowadzone były prawidłowo, a sprawozdania zostały sporządzone rzetelnie i terminowo. Powyższą ocenę uzasadnia także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości i mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

Minister Skarbu Państwa w zasadzie zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵ prawidłowo i skutecznie sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu. Zwrócić natomiast należy uwagę na potrzebę wzmocnienia nadzoru, w obszarach, w których stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

- Nierzetelnego rozliczenia dotacji podmiotowej przyznanej PAP.
- Przekazania spółce Polskie Linie Lotnicze LOT SA pomocy publicznej w formie pożyczki na ratowanie, w kwocie 400 mln zł przed uzyskaniem końcowej decyzji Komisji Europejskiej.
- Nierzetelnego prowadzenia ewidencji mienia przejętego przez Skarb Państwa.

W toku kontroli stwierdzono również ustalenia nie mające zasadniczego wpływu na realizację budżetu, a które polegały na:

- Zaplanowaniu w pierwotnym projekcie budżetu MSP dochodów z dywidend w wysokości czterokrotnie niższej od ujętych ostatecznie w ustawie budżetowej na rok 2012.
- Zwiększeniu funduszu nagród dla korpusu służby cywilnej o 25%, mimo że liczba osób którym wypłacono te nagrody w stosunku do 2011 r. zmniejszyła się o 8%. Wynikiem był wzrost przeciętnej wysokości nagrody dla członka korpusu o 2 671,35 zł (o 35,6%), do kwoty 10 184,71 zł.
- Nieterminowym dokonaniu odpisu na Fundusz Reprywatyzacji ze sprzedaży jednej ze spółek (w wyniku korekty Fundusz ten został zasilony dopiero w 2013 r.) oraz omyłkowym naliczeniu odpisu ze sprzedaży drugiej ze spółek w podwójnej wysokości.
- Sprzedaży zaledwie ¼ spółek przewidzianych do prywatyzacji w 2012 r. co świadczy o nierzetelnym – pod względem rzeczowym – planowaniu przychodów z prywatyzacji pośredniej.
- Nieuwzględnianiu w zapisach księgowych systemu rachunkowości MSP rodzaju i numeru dowodu księgowego będącego podstawą tego zapisu w miejscu do tego przeznaczonym w odniesieniu do niektórych należności i zobowiązań.
- Niezrealizowaniu wniosków pokontrolnych NIK dotyczących korekty zapisów w księgach rachunkowych odnośnie środków trwałych oraz akceptacji sprawozdań Polskiej Agencji Prasowej SA⁶ z realizacji dotacji i wykorzystania dotacji po analizie rzeczywistych

³ Ustawa budżetowa na rok 2012 z dnia 2 marca 2012 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 273).

⁴ Dalej MSP.

⁵ Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm. Dalej ufp.

⁶ Dalej PAP.

kosztów i przychodów związanych z realizacją wszystkich celów określonych w art. 1 ustawy o PAP oraz zdefiniowania koniecznych, rzeczywistych kosztów poniesionych na realizację celów, o których mowa w tym artykule.

- Niezależnym od MSP, niższym (25,6% planu) wykonaniu wydatków Funduszu Reprywatyzacji.
- Niezależnym od MSP, niższym (58,5% planu) wykonaniu wydatków Funduszu Rekompensacyjnego.
- Nieogłaszaniu naboru wniosków o udzielenie pomocy w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorstw.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

1.1. Planowanie i realizacja dochodów budżetowych

Opis stanu faktycznego

MSP opracowało dokumenty planistyczne dotyczące dochodów (2 079 250 tys. zł, w tym 2 000 000 tys. zł – dywidendy), zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2012⁷, w załączniku Nr 70, rozdziale 3 „Planowanie dochodów budżetowych”.

W ustawie budżetowej na rok 2012 dochody budżetu państwa w części 36 zostały zaplanowane w kwocie 8 079 250 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 7 459 877,1 tys. zł, tj. 92,3% kwoty planowanej i pochodziły głównie z tytułu dywidend. Na niższe od przewidywanego wykonanie planu dochodów wpływ miało niewykonanie w pełni planu dochodów w § 0740 *Wpływy z dywidend*, które wyniosło 7 424 359,4 tys. zł (wpływy z dywidend stanowiły 99,5% dochodów ogółem) wobec zaplanowanych w wysokości 8 000 000 tys. zł. Dochody roku 2012 były o 31,2% wyższe od dochodów uzyskanych w 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 38-43, 629-631)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Mając na uwadze wartość dywidend osiągniętych w latach poprzednich (4,5 mld zł w 2010 r., 5,1 mld zł w 2011 r.) ich wielkość ujętą w pierwotnym projekcie budżetu MSP na 2012 r. w wysokości 2 mld zł należy uznać za zbyt ostrożną. Po autokorekcje i uzgodnieniach z Ministrem Finansów wielkość dywidend podwyższono do 8 mld zł. Największe dywidendy (powyżej 100 mln zł) uzyskano od 11 spółek⁸. Wyniosły one łącznie 7 343 772 tys. zł, co stanowiło 98,9% wpływów z dywidend i 98,4% dochodów budżetowych w części 36.

Uzyskane dochody były terminowo przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli str. 966-969)

Ustalono nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki nie stwierdzono nieprawidłowości powodujących uszczuplenia dochodów.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie rzetelność planowania oraz realizację dochodów budżetowych.

1.2. Należności pozostałe do zapłaty

Opis stanu faktycznego

Na koniec 2012 r. w części 36 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 16 235,0 tys. zł, które były równe zaległościom netto⁹. Dotyczyły one przede wszystkim należności z tytułu: *odsetek* w kwocie 6 161,0 tys. zł, *najmu i dzierżawy składników majątkowych SP* w kwocie 5 047,4 tys. zł i *dywidend* w kwocie 3 185,7 tys. zł.

⁷ Dz.U. Nr 56, poz. 290.

⁸ PGE Polska Grupa Energetyczna SA, KGHM Polska Miedź SA, Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA, Energa SA, Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA, Krajowa Spółka Cukrowa SA, Totalizator Sportowy Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” SA, TAURON Polska Energia SA i ENEA SA.

⁹ Należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane.

W porównaniu do 2011 r. należności ogółem były niższe o 44 032,6 tys. zł, (o 73,1%). Głównym powodem zmniejszenia stanu należności było przekazanie ich do dalszej windykacji wojewodom.

W związku z likwidacją delegatur terenowych MSP¹⁰ z dniem 30 kwietnia 2012 r. i w myśl postanowień art. 7c ust. 2 pkt 4 ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa¹¹, przekazano wojewodom obowiązek naliczania i windykacji należności budżetowych w kwocie łącznej 47 041,9 tys. zł, (419 dłużników). Zmniejszenie stanu należności budżetowych było również wynikiem skutecznej ich windykacji przez MSP i dokonanego umorzenia należności całkowicie nieściągalnych (270,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 629-631 i 394)

Na podstawie kontroli 21 dowodów księgowych i odpowiadającym im zapisom księgowym na kontach 221, 248 i 227 na łączną kwotę 7 641 747,7 tys. zł stwierdzono, że wszystkie objęte badaniem należności zostały przypisane terminowo, w kwotach zgodnych z dokumentami stanowiącymi podstawę tych zapisów, a należności z nich wynikające zostały uregulowane przez zobowiązane podmioty.

(dowód: akta kontroli str. 931-965)

Ustalono
nieprawidłowości

Nie stwierdzono nieprawidłowości w prowadzonych działaniach windykacyjnych.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie windykację należności budżetu państwa.

2. Wydatki budżetowe

2.1. Planowanie wydatków budżetowych

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2012 wydatki budżetu państwa w części 36 zostały zaplanowane w wysokości 71 348 tys. zł. Kwoty wydatków zgłoszone przez dysponenta do projektu budżetu w tej części budżetu państwa wyniosły 71 243 tys. zł, tj. 99,9% kwoty ujętej w ustawie budżetowej. Zostały one zaplanowane w układzie klasyfikacji budżetowej z uwzględnieniem założeń przyjętych do planowania budżetu państwa przez Radę Ministrów i Ministra Finansów. Przy planowaniu uwzględniono następujące czynniki mające wpływ na rzetelność wykazanych w projekcie kwot wydatków:

- wydatki na wynagrodzenia zaplanowane zostały na poziomie ustawy budżetowej na 2011 r.
- rzeczowe wydatki bieżące określono na poziomie 98,3% przewidywanego wykonania w 2011 r.,
- wydatki majątkowe zaplanowano w wysokości 42% przewidywanego wykonania w 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 13-65, 99-131)

Zaplanowane w ustawie budżetowej wydatki w trakcie roku zostały zwiększone o kwotę 3 tys. zł pochodzącą z rezerwy celowej. Równocześnie Prezes Rady Ministrów zmniejszył wydatki budżetowe MSP o 1 353 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 155, 156, 163, 193)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej planowania wydatków budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Zgłoszone przez dysponenta części 36 wydatki zostały zaplanowane racjonalnie i oszczędnie, a dokonane w trakcie roku zmiany w planie wydatków wynikały z zabezpieczenia bieżącego finansowania zadań.

¹⁰ Ustawa z dnia 16 marca 2012 r. o likwidacji delegatur terenowych ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa (Dz.U. z 2012 r. poz. 459).

¹¹ Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz.U. z 2012 r., poz. 1224).

2.2. Realizacja wydatków budżetowych

Zrealizowane w części 36 wydatki wyniosły 64 631,6 tys. zł, tj. 92,3% planu po zmianach. W porównaniu do 2011 r. były one niższe o 18 130 tys. zł, tj. o 21,9%, co wynikało głównie z przeniesienia wydatków związanych z dotacjami podmiotowymi i celowymi dla Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych i z opłatami dla Gminy Różan z tytułu lokalizacji na jej terenie składowiska odpadów promieniotwórczych z części 36 Skarb Państwa do części 20 Gospodarka oraz zlikwidowania z dniem 30 kwietnia 2012 r. Delegatur Ministra Skarbu Państwa.

Najwyższe wydatki wystąpiły w dziale 750 Administracja publiczna (stanowiły 94,5% wydatków ogółem) i wyniosły 61 056,5 tys. zł, tj. 92,4% planu po zmianach, obejmującym wydatki na utrzymanie urzędu MSP. Dotyczyły one przede wszystkim wynagrodzeń pracowników Ministerstwa i składek na ubezpieczenia społeczne (§ 4010, § 4020, § 4040, §4110 i § 4120) – 47 673,7 tys. zł, zakupu usług pozostałych (§ 4300) – 2 584,3 tys. zł, zakupu usług remontowych (§ 4270) – 2 209,9 tys. zł, zakupu materiałów wyposażenia (§ 4210) – 1 539,2 tys. zł oraz zakupu energii (§ 4260) – 1 394,2 tys. zł.

Badaniem objęto wydatki w wysokości 51 433,6 tys. zł, tj. 79,6% wydatków części 36. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Ministerstwo Skarbu Państwa dokonywało wydatków zgodnie z obowiązującymi przepisami, oszczędnie gospodarując przyznanymi kwotami. Środki publiczne zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem: na wynagrodzenia pracowników Ministerstwa, podniesienie bezpieczeństwa i funkcjonalności budynku Ministerstwa oraz zakup materiałów i urządzeń niezbędnych do funkcjonowania Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 140-192, 3879-4116)

Kontrolą objęto 10 postępowań o zamówienie publiczne na kwotę 4 622,9 tys. zł netto, w tym dwa postępowania w trybie z wolnej ręki (zaprojektowanie i wykonanie systemu sterowania zamykaniem drzwi przeciwpożarowych na drogach ewakuacyjnych w budynku Ministerstwa Skarbu Państwa w Warszawie oraz aktualizacja oprogramowania Oracle wraz ze wsparciem technicznym) oraz jedno w trybie zapytania o cenę (zakup i dostawa sprzętu komputerowego). Na realizację skontrolowanych umów wydatkowano łącznie 1 689,9 tys. zł. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej wymienionych zamówień stwierdzono, że zostały one przeprowadzone zgodnie z procedurami określonymi w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹². Rzetelnie prowadzono dokumentację postępowań, a rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności za dostarczone towary i usługi.

(dowód: akta kontroli str. 4828-4947)

Na dotacje podmiotowe zaplanowano 3 100 tys. zł, której wartości w trakcie roku nie zmieniono. Zrealizowane wydatki wyniosły 3 100 tys. zł. W porównaniu do 2011 r. kwota dotacji była wyższa o 600 tys. zł, tj. o 24 %. Cała wartość dotacji podmiotowej została przekazana Polskiej Agencji Prasowej S.A. wskazanej w załączniku nr 8 do ustawy budżetowej na rok 2012. Dotację przekazano w jednej transzy w dniu 5 grudnia 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 1878-2075)

Kwota rezerwy celowej (3 tys. zł) została w całości przeznaczona na dodatek służby cywilnej wraz z pochodnymi dla trzech urzędników służby cywilnej mianowanych z dniem 1 grudnia 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 163, 193)

Zrealizowane wydatki bieżące MSP wyniosły 59 198,4 tys. zł, tj. 92,6% planu po zmianach i były niższe od wykonania w 2011 r. o 9 886,4 tys. zł, tj. o 14,3%. Dominującą pozycję w tej grupie wydatków (95,8%) stanowiły wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń oraz zakupy towarów i usług.

¹² Dz.U z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

Wydatki na wynagrodzenia¹³ wyniosły 40 544,4 tys. zł (68,5% wydatków w grupie) i w porównaniu do 2011 r. były niższe o 736,3 tys. zł.

Przeciętne zatrudnienie¹⁴ w 2012 r. w części 36 Skarb Państwa wyniosło 577 etatów i było niższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2011 r. o 79 etatów. Największe różnice wystąpiły w grupie pracowników korpusu służby cywilnej, w której zatrudnienie zmniejszyło się o 77 etatów.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie¹⁵ w 2012 r. wyniosło 5 855,59 zł i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2011 r. było wyższe o 611,55 zł, tj. o 11,7%. Największy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nastąpił w grupie pracowników korpusu służby cywilnej, wynosił on 629,30 zł, tj. 12%.

(dowód: akta kontroli str. 4117-4150)

W 2012 r. w Ministerstwie Skarbu Państwa wydatkowano 74,4 tys. zł¹⁶ na sfinansowanie wypłat wynikających z zawartych 21 umów zleceń i o dzieło, z tego: 11 umów zleceń (w tym jedna umowa zlecenie z osobą fizyczną będącą pracownikiem Ministerstwa) i 10 umów o dzieło z osobami fizycznymi spoza kontrolowanej jednostki. Szczegółowym badaniem objęto 11 umów, w związku z realizacją których wydatkowano łącznie 58,5 tys. zł, w tym umową zlecenia zawartą z pracownikiem Ministerstwa. W wyniku kontroli stwierdzono, że zlecone prace zostały wykonane i sfinansowane zgodnie z umowami, prawidłowo odebrane, a wydatków dokonano w ramach limitu określonego w planie finansowym (w ramach umowy z pracownikiem MSP sfinansowano obsługę księgową kasy zapomogowo-pożyczkowej - w wysokości 12 100 zł).

(dowód: akta kontroli str. 4335-4362, 4579-4587)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 698 tys. zł, tj. 99,6% planu po zmianach i w porównaniu do 2011 r. były wyższe o 28,3%, tj. o 153,8 tys. zł. Wyższa niż w 2011 r. realizacja wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych była wynikiem wypłaty odpraw dla pracowników Ministerstwa z tytułu rozwiązania umowy o pracę, w tym dla pracowników zlikwidowanych Delegatur Ministra Skarbu Państwa. Wydatki dotyczące odpraw dla 66 pracowników z tytułu rozwiązania umowy o pracę wyniosły łącznie 645 520,81 zł (§ 3020) i stanowiły 92,5% wydatków w tej grupie.

(dowód: akta kontroli str. 3879-3881, 4312-4334)

Wydatki majątkowe zrealizowano w wysokości 1 635,1 tys. zł, tj. w 72,4% planu po zmianach i były niższe od wykonania w 2011 r. o 1 983,3 tys. zł. Wydatki te w całości zostały zrealizowane w dziale 750 Administracja publiczna, w tym w § 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych (wydatkowano 895,2 tys. zł, tj. 61,6% planu po zmianach) oraz § 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych (740 tys. zł, tj. 91,8% planu po zmianach). Realizacja wydatków majątkowych była zgodna z zakresem rzeczowym planu wydatków majątkowych na 2012 r. i uzasadniona z punktu widzenia realizowanych zadań. Wydatki majątkowe w 2012 r. zostały wykorzystano między innymi na wykonanie prac związanych z zabezpieczeniem i podniesieniem bezpieczeństwa przeciwpożarowego i technicznego w budynku MSP (593,5 tys. zł: 576,1 tys. zł – § 6050 i 17,4 tys. zł – § 6060), podniesienie funkcjonalności pomieszczeń użytkowych w budynku MSP (346,7 tys. zł: 319,1 tys. zł – § 6050 i 27,5 tys. zł – § 6060), modyfikację modułu systemu informatycznego pod nazwą *Zbiorcza Ewidencja Mienia Skarbu Państwa* (295,2 tys. zł – § 6060) oraz zakup Systemu Informacji Prawnej (399,8 tys. zł – § 6060).

(dowód: akta kontroli str. 4806-4827)

Zobowiązania w części 36 budżetu państwa na koniec 2012 r. wyniosły 3 227,5 tys. zł i były niższe niż kwota zobowiązań na koniec 2011 r. o 4,5%. Główną pozycję (2 892,8 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń, które w porównaniu z rokiem 2011 zmalały o 4,5%. Zobowiązania wymagalne na koniec 2012 r. nie wystąpiły.

¹³ Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-28 z wykonania planu wydatków.

¹⁴ W przeliczeniu na pełne etaty.

¹⁵ Według kwartalnego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

¹⁶ W § 4170 *Wynagrodzenia bezosobowe*.

(dowód akta kontroli str. 3882, 3965-3970)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Fundusz nagród dla korpusu służby cywilnej na koniec 2012 r. wynosił 6 131 193,98 zł i w porównaniu do 2011 r. był wyższy o 1 217 459,37 zł, tj. o 24,8 %. Środki Funduszu w całości zostały przeznaczone na wypłatę nagród dla 602 członków korpusu służby cywilnej, których liczba zmalała o 52 osoby w stosunku do roku 2011. Przeciętna wysokość nagrody dla członka korpusu służby cywilnej wyniosła 10 184,71 zł i w porównaniu do 2011 r. wzrosła o 2 671,35 zł, tj. o 35,6%.

(dowód: akta kontroli str. 4117-4150)

Ustalone
nieprawidłowości

Kontrolą objęto umowę o dotację podmiotową zawartą przez MSP z Polską Agencją Prasową SA w 2012 r. i rozliczenie dotacji podmiotowej przyznanej PAP w 2011 r. W wyniku kontroli stwierdzono, że przekazanie dotacji następowało na podstawie umów sporządzonych zgodnie z wymogami określonymi w art. 150 i 151 ust. 1 ufp. Natomiast rozliczenie dotacji przyznanej w roku 2011 nastąpiło niezgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy o PAP¹⁷.

NIK za nierzetelne uznaje rozliczenie przez Ministra Skarbu Państwa dotacji podmiotowej dla Polskiej Agencji Prasowej SA w wysokości 2 500 tys. zł. Zgodnie z art. 1 ust. 1-3 ustawy o PAP uzyskuje ona i przekazuje odbiorcom rzetelne, obiektywne i wszechstronne informacje z kraju i z zagranicy (art. 1 ust. 1), ma obowiązek upowszechniać stanowiska Sejmu, Senatu, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Rady Ministrów (art. 1 ust. 2) oraz umożliwiać innym naczelnym organom państwa prezentowanie stanowisk w ważnych sprawach państwowych (art. 1 ust. 3). PAP składa wnioski do ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa o udzielenie dotacji, wskazując szczegółowo zadania służące realizacji celów, o których mowa w art. 1, kwotę dotacji, o jaką wnosi Spółka, oraz szczegółowe uzasadnienie (art. 4 ust. 4). Dotacja nie może przewyższać różnicy pomiędzy koniecznymi, rzeczywistymi kosztami poniesionymi przez Spółkę na realizację celów, o których mowa w art. 1, a przychodami z tego tytułu (art. 4 ust. 5). W *Sprawozdaniu finansowym PAP z realizacji dotacji budżetowej za styczeń-grudzień 2011 r.* PAP przedstawiła rozliczenie tylko części przychodów (5 980,2 tys. zł) i kosztów (11 504,3 tys. zł) poniesionych na realizację celów, o których mowa w art. 1 ustawy o PAP. Jak wykazała NIK, przychody zostały przez PAP zaniżone o co najmniej 19 264,2 tys. zł. Na tę kwotę składały się suma przychodów z serwisu ekonomicznego wykazanych w *Sprawozdaniu finansowym PAP*¹⁸ (7 678,3 tys. zł) i z serwisu informacyjnego (20 066,1 tys. zł) pomniejszona o przychody wykazane w *Sprawozdaniu PAP z realizacji dotacji budżetowej za styczeń-grudzień 2011 r.* (5 980,2 tys. zł) i przychody z dotacji podmiotowej (2 500 tys. zł). Definicja „koniecznych, rzeczywistych kosztów poniesionych na realizację celów określonych w art. 1 ustawy o PAP”, nie została natomiast określona ani w ustawie o PAP ani w rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania i rozliczania dotacji podmiotowej z budżetu państwa dla Polskiej Agencji Prasowej SA¹⁹, stąd ustalenie ich wartości w sposób jednoznaczny i rzetelny nie było możliwe. *Sprawozdanie finansowe PAP z realizacji dotacji budżetowej za styczeń-grudzień 2011 r.* zostało zaakceptowane przez Ministra SP w dniu 23 kwietnia 2012 r.

NIK zauważa przy tym, że wniosek z ubiegłorocznej kontroli wykonania budżetu dotyczący dokonywania akceptacji sprawozdań PAP z realizacji dotacji i wykorzystania dotacji po analizie rzeczywistych kosztów i przychodów związanych z realizacją wszystkich celów określonych w art. 1 ustawy o PAP nie został zrealizowany ponieważ rozliczenia dotacji i akceptacji sprawozdań dokonano na podstawie danych o części uzyskanych przychodów i części poniesionych kosztów z działalności o której jest mowa w art. 1 ustawy o PAP. Ponadto drugi wniosek NIK dotyczący zdefiniowania koniecznych, rzeczywistych kosztów poniesionych na realizację celów, o których mowa w art. 1 ustawy o PAP również nie został zrealizowany pomimo działań podejmowanych przez Ministerstwo Skarbu Państwa.

¹⁷ Ustawa z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej (Dz.U.Nr 107 poz. 687 ze zm.).

¹⁸ Nota nr 16 do *Sprawozdania finansowego łącznego PAP za okres 01.01-31.12 2011 r. – Dodatkowe informacje i objaśnienia.*

¹⁹ Dz. U. Nr 138, poz. 971 ze zm.

Działania te polegały na konsultacjach pracowników Ministerstwa i PAP oraz korespondencji z Ministerstwem Finansów w sprawie zdefiniowania koniecznych, rzeczywistych kosztów poniesionych na realizację celów, o których mowa w art. 1 ustawy o PAP.

(dowód: akta kontroli str. 1878-2075)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wydatkowanie środków budżetowych.

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

3.1. Mechanizmy zapewniające kontrolę prawidłowości sporządzania sprawozdań

Opis stanu faktycznego

W Ministerstwie Skarbu Państwa nie ustalono formalnych (pisemnych) procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych i finansowych. W wyniku analizy działań faktycznie podejmowanych w okresie objętym kontrolą przez pracowników Ministerstwa Skarbu Państwa w zakresie kontroli sprawozdań dotyczących części 36, jak i sprawozdań funduszy celowych, stwierdzono że działania te były wystarczające, aby na akceptowalnym poziomie ograniczyć ryzyko, że dane wykazane w tych sprawozdaniach będą niezetelne.

(dowód akta kontroli, str. 2378)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej skuteczności procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych, rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2012 przez MSP (dysponenta trzeciego stopnia):

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

a także

- sprawozdania finansowe za IV kwartał 2012 r. o stanie:
  - a) należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
  - b) zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

oraz

- sprawozdania z wykonania planów finansowych funduszy celowych (Rb-33 i Rb-40).

Sprawozdania zostały sporządzone w terminach określonych w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia: 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁰ i 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych²¹.

(dowód: akta kontroli str. 629, 1169-1205, 2603-2606, 2645-2648, 2802-2805, 3163-3166, 3964-3970, 3989-3990)

Sprawozdania te przekazują prawdziwy obraz dochodów (przychodów), wydatków (kosztów) a także należności i zobowiązań w 2012 r. Zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

²⁰ Dz.U.Nr 20., poz. 103.

²¹ Dz.U.Nr 43, poz. 247 ze zm.

Wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-23 dochody wykonane i przekazane na rachunek bieżący budżetu państwa wyniosły 7 459 877 128,22 zł i były zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27. Wydatki wykazane zostały w kwocie 64 631 573,28 zł i były równe kwocie ujętej w sprawozdaniu Rb-28. Wykazany w sprawozdaniu Rb-23 zerowy stan środków na rachunku bieżącym został potwierdzony przez Oddział Okręgowy NBP w Warszawie w dniu 20 lutego 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 629-631, 3964-3970)

Przedstawiona w rocznym sprawozdaniu Rb-27 kwota dochodów wykonanych była zgodna z ewidencją księgową, tj. z zapisami na koncie 131 Rachunek dochodów budżetowych i wynosiła 7 459 877,1 tys. zł. Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów budżetowych, prowadzona w systemie finansowo-księgowym do konta 131, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

(dowód: akta kontroli str. 629-633)

Kwota wydatków ogółem w 2012 r., wykazana w rocznym sprawozdaniu Rb-28 wyniosła 64 631 573,28 zł i była zgodna z zapisami na koncie 130 po stronie Ma i kwotą środków otrzymanych w 2012 r. z Ministerstwa Finansów. Analityczna ewidencja zrealizowanych wydatków budżetowych, prowadzona do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

(dowód: akta kontroli str. 3965-3988)

Dane na koniec IV kwartału 2012 r. wykazane w kwartalnym sprawozdaniu o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N i kwartalnym sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z były zgodne z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str. 1166-1205, 3989-3992)

Do okresów sprawozdawczych roku 2012 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym²². Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. badanie rocznego sprawozdania z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności kwot wydatków ujętych w tych sprawozdaniach z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości ich sporządzania. Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) były zgodne z zapisami po stronie Ct konta 990 Wykonanie planu finansowego wydatków budżetowych i funduszy celowych w układzie zadaniowym. Sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w ww. rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 3994-4029)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej rocznych sprawozdań nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie roczne sprawozdania budżetowe i kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych oraz pozytywnie zgodność kwot wydatków ujętych w sprawozdaniach z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym z ewidencją księgową.

4. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Ministerstwo Skarbu Państwa posiadało opracowane i zatwierdzone do stosowania procedury kontroli finansowo-księgowej dokumentów. Zatwierdzanie zapisów księgowych odbywało się na bieżąco. Dokumentacja zasad rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²³.

²² Dz.U. Nr 298, poz. 1766

²³ Dz.U. z 2013 r. poz. 330 ze zm. Dalej: uor.

(dowód: akta kontroli, str.2144-2219)

W Ministerstwie Skarbu Państwa od dnia 1 kwietnia 2005 r. funkcjonował, zatwierdzony do stosowania przez Dyrektora Generalnego MSP system księgowości komputerowej ZiG MSP 4.0. Zasady ochrony danych, w tym metody zabezpieczenia dostępu do danych oraz systemu ich przetwarzania określone zostały w dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości. System księgowości komputerowej spełniał wymagania określone w ustawie o rachunkowości i zapewniał:

- ciągłość numeracji zapisów w dziennikach częściowych (miesięcznych) oraz ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu (art. 14 ust. 4 uor),
- kontrolę kompletności i poprawności zapisów, w tym poprawności sekwencji dat: operacji gospodarczej, dowodu i zapisu księgowego (art. 24 ust. 3 i 4 pkt 3 uor).

(dowód: akta kontroli, str. 2214-2232, 2242-2245)

Badanie przeprowadzono w MSP w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (testy kontroli) oraz wiarygodności zapisów księgowych pod kątem prawidłowości wartości transakcji (zgodność z fakturą oraz zgodność faktury z umową, zamówieniem), okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych (a w konsekwencji ujęcia w sprawozdaniach budżetowych). Próbę do badania wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiących podstawę płatności w 2012 r. oraz odpowiadających tym dokumentom zapisów księgowych. W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano selekcji dowodów dla kryterium dotyczącego zapisu księgowego: strona Wn konta 201 – „rozrachunki z odbiorcami i dostawcami – wydatki budżetowe”, strona MA – subkonto wydatków, dla wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. Spośród ww. pozycji operacji wyeliminowano zapisy:

- dotyczące wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych - ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości,
- dotyczące transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 50 zł).

Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania próby 173 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych statystyczną metodą monetarną²⁴ na kwotę 6 952 tys. zł. Wydatki objęte badaniem stanowiły 10,8% zrealizowanych wydatków w części 36.

(dowód: akta kontroli, str. 2975-2986)

W zakresie spełnienia wymogów formalnych dotyczących poprawności dowodu, kontroli bieżącej i dekretacji dowodu oraz poprawności zapisu dowodu w księgach rachunkowych kontrolą objęto próbę celową 84 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych o wartości 735 537,2 tys. zł „zapisów dodatnich” i 719 tys. zł „zapisów ujemnych”. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że za wyjątkiem opisanych poniżej przypadków dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym.

(dowód: akta kontroli, str. 2137 – 2153)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK przedstawia następujące uwagi odnośnie kontrolowanej działalności:

- W Dzienniku Księgowym będącym elementem składowym ksiąg rachunkowych prowadzonych w Ministerstwie występują w zapisach księgowych miesiąca czerwca powtórzenia numerów tego dziennika (tzw. duplikaty). W zapisach miesiąca maja tego dziennika występuje nieciągłość numerów tego dziennika (tzw. luki).

(dowód: akta kontroli str. 2099-2112; 2154-2156; 2241-2245)

- Dokonano trzech zapisów w księgach rachunkowych do miesiąca czerwca w miesiącu sierpniu pomimo istniejącego obowiązku zamknięcia miesiąca księgowego do 20 dnia następnego miesiąca w stosunku do miesiąca do którego dokonuje się zapisów księgowych jak stanowi § 54 pkt. 2 *Instrukcji wewnętrznej w sprawie obiegu i kontroli dowodów księgowych oraz zasad gospodarki kasowej w MSP*. Zapis ten nie miał negatywnego wpływu na sporządzone sprawozdania Rb-BZ2.

²⁴ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

(dowód: akta kontroli, str. 2987-2992, 3075-3078, 4948-4964)

- Zidentyfikowano 22 przypadki w których zapisy w dzienniku księgowym nie wynikają wprost ze sposobu zapisu dowodów księgowych (brak numeracji poleceń księgowania i poleceń zapłaty), a tym samym brak ich w polu zapisu dziennika.

(dowód: akta kontroli, str. 2987-3074)

- Zidentyfikowano 18 zapisów księgowych dla których w dzienniku księgowym w miejscu przeznaczonym na wskazanie rodzaju dowodu księgowego nie wskazano rodzaju dowodu i jego numeru (jest jedynie numer zobowiązania, który można traktować jako dodatkowy numer własny zobowiązania). Zidentyfikowano również 1 374 zapisy w dzienniku księgowym dla których w miejsce przeznaczone na wskazanie rodzaju dowodu księgowego wpisano trzysegmentowe oznaczenie cyfrowe (natomiast brak numeru i rodzaju dowodu).

(dowód: akta kontroli, str. 3075-3142, 4948-4964)

Ponadto, na podstawie analizy próby 173 dowodów wybranych metodą MUS i próby 84 dowodów wybranych celowo, stwierdzono nieprawidłowość o charakterze systemowym polegającą na oznaczaniu zobowiązania, a nie dokumentu i wprowadzaniu tego oznaczenia do zapisu księgowego w miejsce przeznaczone dla rodzaju dowodu księgowego.

(dowód: akta kontroli, str. 3004-3142, 4599, 4600, 4617-4625, 4631, 4632, 4642, 4643, 4653, 4653, 4671, 4672, 4686, 4687, 4700, 4701, 4719, 4720, 4739, 4740, 4751, 4752, 4767, 4771, 4780, 4781, 4948-4964)

NIK w wystąpieniu pokontrolnym z wykonania budżetu państwa w 2011 r. przedstawiła m.in. wniosek dotyczący dokonania odpowiednich korekt zapisów w księgach rachunkowych odnośnie środków trwałych. Realizując ten wniosek Ministerstwo rozpoczęło porządkowanie ewidencji środków trwałych (komputerów) polegające na likwidacji zbędnych i nieużywanych elementów składowych komputerów, ale jak wyjaśnił Dyrektor Generalny Ministerstwa, w związku z likwidacją Delegatur Ministerstwa i koniecznością zaangażowania w ten proces pracowników, nie zdołano zrealizować tego wniosku.

(dowód: akta kontroli, str. 2255 -2258)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, wiarygodność ksiąg rachunkowych w zakresie legalności i rzetelności oznaczania dowodów księgowych i ich ujmowania w księgach rachunkowych, w odniesieniu do sporządzanych na ich podstawie rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

5. Działania podejmowane przez dysponenta części budżetu państwa w ramach nadzoru i kontroli

Opis stanu faktycznego

Wynikający z art. 175 ust. 1 i 2 upf obowiązek nadzoru i kontroli dysponenta głównego realizowany był przez dysponenta części nr 36 Skarb Państwa m.in. poprzez realizację:

- Kontroli planowanych i doraźnych, prowadzonych przez Biuro Kontroli Ministerstwa Skarbu Państwa. Kontrole dotyczyły między innymi wykorzystania w 2011 r. dotacji podmiotowych lub celowych przez PAP, ZUOP i Przedsiębiorstwo Uzdrowskie Ciechocinek SA, zobowiązań finansowych zaciąganych przez Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa oraz wykorzystania wsparcia niebędącego pomocą publiczną udzielonego przedsiębiorcom przez Ministra Skarbu Państwa.
- Planu audytu wewnętrznego, w którym uwzględniono między innymi zagadnienia przestrzegania procedur i zasad udzielania zamówień publicznych, oceny systemu kontroli zarządczej w procesie gospodarowania mieniem Skarbu Państwa oraz oceny systemu kontroli zarządczej w procesie restrukturyzacji w podmiotach nadzorowanych

przez Ministra Skarbu Państwa. Sprawozdania zawierające wyniki audytu były na bieżąco przekazywane dysponentowi części budżetowej.

(dowód: akta kontroli, str. 1604-1617, 1623-1644, 1874-1877)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że pomimo prowadzenia działań nadzorczych, w trakcie realizacji budżetu w części 36 wystąpiły nieprawidłowości, które zostały opisane w niniejszym wystąpieniu. Stan taki wskazuje na potrzebę poprawy skuteczności nadzoru oraz doskonalenia przyjętych procedur kontroli zarządczej, zwłaszcza w obszarach udzielania przedsiębiorcom pomocy publicznej i rozliczenia dotacji podmiotowej.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane przez dysponenta części budżetu państwa w ramach nadzoru i kontroli, choć zwraca uwagę na potrzebę wzmocnienia nadzoru, w obszarach w których stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia nie mające zasadniczego wpływu na realizację budżetu opisane w wystąpieniu pokontrolnym.

6. Przychody z prywatyzacji

6.1. Planowanie, wykonanie i rozdysonowanie przychodów z prywatyzacji

Opis stanu
faktycznego

Dokumenty planistyczne do projektu budżetu części 36 Skarb Państwa na 2012 r. w zakresie przychodów z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa Ministerstwo opracowało zgodnie z zasadami i terminami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2012. Przesłana MF w dniach 20 kwietnia 2011 r. i 11 maja 2011 r. dokumentacja (formularz PP) zawierała taką samą wysokość planowanych przychodów z prywatyzacji, (10 000 000 tys. zł). Kwota ta została zapisana w ustawie budżetowej na rok 2012 i nie podlegała zmianom.

(dowód: akta kontroli str. 38-39; 66-67; 90-92)

Przychody z prywatyzacji zostały wykonane w wysokości 9 158 222,6 tys. zł, tj. 91,6% kwoty planowanej. Były one niższe o 3 900 565,2 tys. zł (29,9%) od kwoty przychodów z prywatyzacji wykonanych w 2011 r.²⁵

(dowód: akta kontroli str. 222; 237)

Ministerstwo dokonało obowiązkowych odpisów z przychodów z prywatyzacji zasilając: Fundusz Rezerwy Demograficznej (3 603 043,8 tys. zł)²⁶, Fundusz Reprywatyzacji (150 606,7 tys. zł)²⁷, Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców (1 373 732,4 tys. zł)²⁸, Fundusz Skarbu Państwa (183 164,3 tys. zł)²⁹, Fundusz Nauki i Technologii Polskiej (183 164,3 tys. zł)³⁰, Fundusz Pracy (28 999,0 tys. zł)³¹ a także dokonano odpisu na

²⁵ W 2011 r. wyniosły 13 058 787,8 tys. zł.

²⁶ Fundusz zasilany jest z przekazywanych środków z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa w wysokości 40 % przychodów z ogólnej kwoty brutto, pomniejszonej o kwoty obowiązkowych odpisów na Fundusz Reprywatyzacji – art. 58 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.). Podstawę naliczenia odpisów na FRP, FSP, FNIiTP oraz FRD stanowiła kwota w wysokości 9 158 216,24 tys. zł, wyliczona jako różnica pomiędzy kwotą przychodów brutto (9 158 222,60 tys. zł) a kwotą zwróconych w 2012 r. przez Ministerstwo Gospodarki środków (6 360,54 tys. zł), które przekazane były do MG w 2011 r. z przeznaczeniem na restrukturyzację przemysłowego potencjału obronnego (środki zwrócone nie zostały wykorzystane w 2011 r.).

²⁷ Na rachunku są gromadzone środki pochodzące ze sprzedaży 5% akcji należących do SP w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji oraz odsetki od tych środków – art. 56, ust. 1 pkt 1 ustawy o kip.

²⁸ Na rachunku gromadzi się 15% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym oraz odsetki od tych środków – art. 56, ust. 1 pkt 2 ustawy o kip.

²⁹ Na rachunku gromadzi się 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym oraz odsetki od tych środków, opłaty z tytułu egzaminów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem SP oraz odsetki od tych środków, środki uzyskane przez wojewodę z tytułu wykonywania zadań, o których mowa w art. 7b ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa – art. 56, ust. 1 pkt 3 ustawy o kip.

³⁰ Na rachunku gromadzi się 2% przychodów uzyskanych z prywatyzacji w danym roku budżetowym oraz odsetki od tych środków - art. 56, ust. 1 pkt 4 ustawy o kip.

³¹ Odpis obejmuje przychody ze sprzedaży należących do Skarbu Państwa akcji i udziałów, stanowiących do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 1 marca 2002 r. o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 25, poz. 253, ze zm.) rezerwę na cele uwłaszczenia, które minister właściwy do spraw Skarbu Państwa przekazuje na wyodrębniony rachunek ministra właściwego do spraw pracy - art. 56 ust. 3 ustawy o kip.

zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielanych przez Skarb Państwa w wysokości 144 681,3 tys. zł³².

Po uwzględnieniu odpisów obowiązkowych na cele ustawowe, wpływy budżetu państwa z tytułu przychodów z prywatyzacji wyniosły 3 490 830,7 tys. zł. Stanowiły one 97,3% planowanych przychodów, wyliczonych na podstawie zapisów ustawy budżetowej na 2012 r. (3 586 604 tys. zł). Uzyskane przychody z prywatyzacji zostały przekazane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w pełnej wysokości.

(dowód: akta kontroli str. 222; 237)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Pomimo zrealizowania w 2012 r. przychodów z prywatyzacji Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Przemysłu Rafineryjnego SA w Płocku i umieszczenia tej Spółki na liście rezerw (55 400 akcji), nie dokonany został w 2012 r. odpis na Fundusz Reprywatyzacji w wysokości 2 476,5 tys. zł. Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów³³ wyjaśniła (pisma z dnia 11 i 18 marca 2013 r.), iż dokument TR2 – na podstawie którego można dokonać odpisu – wpłynął do DBiF (z Departamentu Restrukturyzacji) w dniu 6 marca 2013 r. W związku z powyższym w dniu 8 marca 2013 r. DBiF dokonał korekty odpisu na 2013 r., poprzez dokonanie przelewu ww. kwoty na rachunek Funduszu Reprywatyzacji.

W dniu 8 marca 2013 r. rachunek Funduszu Reprywatyzacji pomniejszono o kwotę 113 tys. zł, co wynikało z omyłkowego, dwukrotnego naliczenia przez DBiF w 2012 r., odpisu wynikającego ze sprzedaży Fabryki Maszyn i Urządzeń „FAMAK” SA w Kluczborku.

(dowód: akta kontroli str. 228; 474; 2266-2270; 2278-2279; 2356-2360)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli, za wyjątkiem opisanych przypadków, pozytywnie ocenia planowanie, wykonanie i rozdysponowanie przychodów z prywatyzacji.

6.2. Przychody z prywatyzacji pośredniej

Opis stanu faktycznego

Wykonane przychody z prywatyzacji pośredniej wyniosły 8 477 053,7 tys. zł, tj. 85,1% kwoty planowanej (9 960 000 tys. zł). Przychody te pochodziły ze sprzedaży akcji/udziałów 115 spółek, z tego ze sprzedaży 36 spółek, których prywatyzację wszczęto w 2012 r. – w wysokości 1 026 242,5 tys. zł, 66³⁴ spółek, których prywatyzację wszczęto w latach poprzednich - w wysokości 7 447 311,4 tys. zł oraz 15 spółek, których prywatyzację wszczęto w latach poprzednich poprzez spłatę należności SP - w wysokości 3 499,8 tys. zł.

Największe kwotowo przychody uzyskano ze sprzedaży akcji/udziałów następujących spółek: PKO BP SA (3 087 500 tys. zł), PGE Polska Grupa Energetyczna SA w Warszawie (2 543 484,6 tys. zł), Bank Gospodarki Żywnościowej SA Warszawa (797 248,5 tys. zł), Zespół Elektrowni „Państw-Adamów-Konin” SA (681 540,6 tys. zł), Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” w Bukowni (219 232 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 222-230; 237)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Planowanie przychodów z prywatyzacji pośredniej pod względem rzeczowym było, podobnie jak w latach ubiegłych, nierzetelne pomimo poprawy. NIK zauważa bowiem, że w grupie 115 sprzedanych spółek znajdowało się tylko 49 spółek przewidzianych do prywatyzacji w 2012 r. (spośród 183 wymienionych w planie). Z powyższych danych wynika, że 134 podmioty wymienione w planie nie przyniosły planowanych przychodów w 2012 r., a wśród nich m.in.: PZU SA, Zakłady Azotowe PUŁAWY SA, Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach, Grupa PHN SA, H.CEGLIJSKI-Poznań SA, Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki SIARKOPOL SA, Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy SA w Broniszach, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, Centrala Farmaceutyczna CEFERM SA w Warszawie oraz Jastrzębska Spółka Węglowa SA. Plan zakładał, że Skarb Państwa uzyska z prywatyzacji 10 ww. spółek przychody w wysokości 5 889 531,3 tys. zł.

³² Odpis na zabezpieczenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji SP obejmuje: środki pochodzące z przychodów z prywatyzacji, w kwocie stanowiącej 0,5% łącznej kwoty poręczeń i gwarancji udzielonych w roku poprzednim (art. 25a ust. 1) oraz środki uzyskane ze zbycia akcji (udziałów) składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa (art. 27) - ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa i niektóre osoby prawne (jednolity tekst – Dz. U. z 2012 r., poz. 657 ze zm.).

³³ Dalej DBiF.

³⁴ Z tego: 1 spółka wykazana była w grupie 36 spółek oraz 1 spółka w grupie 15 spółek.

W porównaniu do poprzedniego roku, zmniejszyła się o 5 287 305,2 tys. zł kwota przychodów z projektów prywatyzacyjnych wszczętych w roku objętym kontrolą. (z 6 313 547,7 tys. zł do 1 026 242,5 tys. zł), zaś liczba podmiotów objętych taką prywatyzacją zmalała z 68 do 36. W świetle złożonych wyjaśnień przez Dyrektora Departamentu Analiz – dla 89 prywatyzacyjnych projektów nie udało się wyłonić inwestora, pomimo iż w 60 przypadkach podjęto co najmniej dwie próby prywatyzacji.

(dowód: akta kontroli str. 215-221; 222-230)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przychodów z prywatyzacji pośredniej.

6.3. Przychody z prywatyzacji bezpośredniej

Opis stanu
faktycznego

Przychody z prywatyzacji bezpośredniej wyniosły 70 835,1 tys. zł i stanowiły 177,1% kwoty planowanej (40 000 tys. zł). O wyższym wykonaniu przychodów zdecydowała przede wszystkim zrealizowana przez Wojewodę Mazowieckiego, nieuwzględniona w planach, sprzedaż przedsiębiorstwa państwowego Warszawskie Zakłady Zielarskie „Herbapol” w Pruszkowie (kwota przychodów 29 962,4 tys. zł). W strukturze przychodów największy udział (57,5%) miały przychody z umów zawartych przed 2012 r.

Według stanu na koniec 2012 r., wojewodowie byli organami założycielskimi 45 przedsiębiorstw państwowych (w 2011 r. – 58), z których: 5 prowadziło działalność gospodarczą (w 2011 r. – 7), 17 znajdowało się w likwidacji (w 2011 r. – 21), zaś 23 w upadłości (w 2011 r. – 30). Wojewodowie nie komercjalizowali przedsiębiorstw państwowych w roku 2012. W 2012 r. komercjalizacja dotyczyła jednego podmiotu, tj. Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi (instytucja filmowa), dokonana została przez Ministra Skarbu Państwa. W 2012 r. Minister SP zawarł 8 umów prywatyzacyjnych, a wojewodowie jedną.

(dowód: akta kontroli str. 222; 237; 364-366; 406-407; 412)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przychodów z prywatyzacji bezpośredniej.

6.4. Należności z tytułu procesów prywatyzacyjnych

Opis stanu
faktycznego

Na koniec 2012 r. należności wymagalne z tytułu procesów prywatyzacyjnych wyniosły 1 092 159,9 tys. zł (prywatyzacja pośrednia – 663 615,5 tys. zł, prywatyzacja bezpośrednia – 428 544,4 tys. zł). Niska ściągalność należności wynikała przede wszystkim z: długotrwałości postępowań sądowych (w niektórych przypadkach sprawy toczą się do 10 lat), małej efektywności postępowań egzekucyjnych ze względu na brak majątku dłużnika, ogłaszania upadłości bądź zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez dłużników.

W stosunku do roku 2011 należności wzrosły o 51 641,1 tys. zł, tj. o 5%. Wzrost zaległych należności w 2012 r., w stosunku do roku 2011, wynikał głównie z naliczonych odsetek ustawowych od zobowiązań, które dotyczyły umów zawartych w latach poprzednich. Największymi dłużnikami SP były: Altra Group SA (123 505,5 tys. zł), Mex-Inwest Sp. z o.o. (82 818,9 tys. zł), „Scanvir” Sp. z o.o. Luboń k. Poznania (71 116,8 tys. zł), Surowce Skalne Zachód Sp. z o.o. (70 770,3 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 312-361; 395-396, 470-474)

Badanie procesów windykacji należności SP przeprowadzono na próbie 12 dłużników. NIK nie stwierdziła przypadków zaniechania dochodzenia należności wymagalnych Skarbu Państwa z tytułu procesów prywatyzacyjnych, a także pobrania, ustalenia i dochodzenia tych należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego ich naliczenia.

(dowód: akta kontroli str. 312-319; 320-361; 395-396)

W 2012 r. Ministerstwo Skarbu Państwa dokonało umorzenia należności Skarbu Państwa (wyłącznie z tytułu prywatyzacji bezpośredniej) na kwotę 11 125,5 tys. zł. W każdej z 13 spółek podstawą umorzenia należności był art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych. Przepis ten stanowił, iż wystarczającą przesłanką do całkowitego umorzenia

należności jest wykreślenie dłużnika z rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie.

(dowód: akta kontroli str. 414-441; 2280-2281; 2354-2355)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie windykację należności budżetu państwa z tytułu procesów prywatyzacyjnych

6.5. Wybrane procesy prywatyzacyjne

Opis stanu faktycznego

NIK zbadała procesy prywatyzacyjne dwóch spółek: Przedsiębiorstwo Budownictwa Elektroenergetycznego „Elbud” Gdańsk SA w Sopocie³⁵ i Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” SA w Bukownie³⁶.

- 1) Minister Skarbu Państwa w dniu 10 stycznia 2012 r. podpisał ze Spółką Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” Sp. z o.o. umowę sprzedaży 860 411 akcji (95,6% kapitału zakładowego) Spółki Elbud za łączną kwotę 16 864 tys. zł. Nabywcę wyłoniono w trzeciej aukcji ustnej ogłoszonej publicznie. Cena akcji (19,6 zł) mieściła się w przedziale cenowym rekomendowanym przez doradcę prywatyzacyjnego (18,49-24,18 zł za akcję). Doradca prywatyzacyjny w zaktualizowanej wycenie Elbud z października 2011 r. rekomendował Ministrowi Skarbu Państwa minimalną wartość jednej akcji Spółki na poziomie cenowym wyznaczonym metodą likwidacyjną (18,49 zł). W umowie prywatyzacyjnej Inwestor zobowiązał się do zakupu od Skarbu Państwa akcji nieobjętych przez uprawnionych pracowników.

(dowód akta kontroli str. 1737-1738, 1768-1779, 1784)

- 2) Minister Skarbu Państwa w dniu 7 listopada 2012 r. podpisał ze Spółką Stalprodukt SA umowę sprzedaży 10 961 600 akcji (86,92% kapitału zakładowego) ZGH za łączną kwotę 219 232 tys. zł. Inwestora wyłoniono w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia. Cena jednej akcji (20 zł) mieściła się w przedziale cenowym (19,61 – 91,8 zł za jedną akcję) rekomendowanym przez doradcę prywatyzacyjnego. W umowie prywatyzacyjnej Inwestor zobowiązał się między innymi, że w okresie maksymalnie do 3 lat od zamknięcia transakcji podwyższy kapitał zakładowy ZGH o 40 mln zł poprzez wniesienie wkładu pieniężnego ze środków własnych oraz spowoduje i zapewni nabycie przez Spółkę lub spółki z Grupy Kapitałowej ZGH rzeczowych aktywów trwałych na łączną kwotę 29 mln zł (inwestycja finansowana z podwyższenia kapitału). Inwestor zobowiązał się również, że zyski ZGH w powyższym okresie będą wykorzystywane na wsparcie rozwoju Spółki.

(dowód akta kontroli str. 1391, 1528-1547, 2387-2420)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości w prywatyzacji spółki Elbud, a w przypadku spółki ZGH z uwagi na potrzebę dodatkowych badań odstępuje od oceny procesu prywatyzacji w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

7. Wykonanie planów finansowych funduszy celowych

7.1. Fundusz Reprywatyzacji³⁷

Opis stanu faktycznego

Dokumenty planistyczne do projektu planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji³⁸ na 2012 r. MSP opracowało zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2012. Przesłana MF w dniu 20 kwietnia 2011 r. łączna wysokość

³⁵ Dalej Elbud.

³⁶ Dalej ZGH.

³⁷ Środki Funduszu przeznacza się na cele związane z zaspokajaniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa (art. 56, ust. 1 pkt 1 ustawy o kip).

³⁸ Dalej FR.

planowanych kosztów realizacji zadań (wydatków) oraz przychodów nie była zmieniana do końca 2012 r.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012 koszty realizacji zadań (720 700 tys. zł) oraz przychody (291 339 tys. zł) FR zostały wykonane odpowiednio w wysokości (184 169 tys. zł) oraz (374 993 tys. zł), tj. w 25,6% i 128,7%. Stan Funduszu na koniec 2012 r. wyniósł 5 375 081 tys. zł i w stosunku do stanu na początku roku (5 184 258 tys. zł) wzrósł o 3,7%.

Poniesione w 2012 r. koszty FR były następstwem realizacji wypłat odszkodowań dla 315 osób fizycznych (ujętych w 110 pozycjach wniosków), wynikających z 96 wyroków sądowych, 10 postanowień sądu, 2 zarządzeń sądowych zasądających odszkodowania oraz 2 ugód sądowych. W wyniku decyzji i wyroków wypłacono z FR: należność główną (§ 4930) w kwocie 163 544,0 tys. zł, odsetki (§4580) w kwocie 18 890,0 tys. zł naliczone w przypadku 74 wniosków oraz koszty postępowania sądowego (§ 4610) w kwocie 1 719,0 tys. zł. Łączna, wypłacona kwota odszkodowań związanych z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa wyniosła 163 544,0 tys. zł. W 2012 r. nie złożono żadnego wniosku i nie wypłacono odszkodowania w formie równowartości mienia przejętego w wyniku orzeczenia o jego przepadku lub konfiskacie osobom represjonowanym za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Ponadto w § 4390 poniesiono wydatek na zakup usług (wykonanie ekspertyz, analiz i opinii) w kwocie 16 tys. zł.

Szczegółowa kontrola 11 kwotowo największych wypłaconych odszkodowań (co stanowiło 10% ilości wniosków złożonych w MSP w 2012 r.) wykazała, że analizy dokumentacji dokonywano w Ministerstwie bez zbędnej zwłoki, a od daty wpływu dokumentów do dnia realizacji wyroku zasądającego wypłatę odszkodowania upłynęło średnio 4,6 dnia.

Na koniec 2012 r. zobowiązania FR wyniosły 53 626 tys. zł i były niższe o 67,9% od ich stanu na koniec roku poprzedniego (166 972 tys. zł). Stanowiły je zobowiązania z tytułu wypłat odszkodowań, zaewidencjonowanych w grudniu 2012 r., które zostały wypłacone w 2013 r. Należności Funduszu na koniec 2012 r. oraz roku poprzedniego nie wystąpiły. Stan środków pieniężnych wyniósł 5 428 707 tys. zł i był wyższy o 1,4% od jego stanu na koniec roku poprzedniego (5 351 230 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 222-230; 237)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym za 2012 r. (Rb-BZ2) wykazało, że wykonanie zadania *Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa* wyniosło 25,6%. Mniejsze niż planowano wydatki z tytułu wypłat odszkodowań dla byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa na podstawie dekretów nacjonalizacyjnych wynikały z przyczyn niezależnych od Ministra Skarbu Państwa. Zrealizowanie wydatków w kwocie niższej niż planowana, było związane z długotrwałością zarówno postępowań administracyjnych, jak i sądowych. Oznacza to przesunięcie realizacji planowanych wypłat odszkodowań na lata następne.

(dowód: akta kontroli str. 222-230; 237)

Ustalono
nieprawidłowości

NIK nie stwierdził nieprawidłowości w gospodarowaniu Funduszem Reprywatyzacji.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji.

NIK nie zgłasza uwag do skuteczności sprawowanego przez MSP nadzoru i kontroli efektywności oraz skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym dokonywanym na podstawie mierników określonych w art. 175 ust. 1 ufp. W ocenie NIK, zadania wynikające z art. 56, ust. 1 pkt 1 ustawy o kip były należycie realizowane przez MSP w 2012 r., a środki finansowe przeznaczone na cele związane z zaspokajaniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa zostały wykorzystane efektywnie. NIK nie stwierdziła przypadków zaniechania dochodzenia należności Skarbu Państwa, a także pobrania, ustalenia i dochodzenia należności w wysokości niższej niż wynikająca

z prawidłowego ich naliczenia. Nie stwierdzono również opóźnień w regulowaniu zobowiązań FR.

7.2. Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców³⁹

Opis stanu
faktycznego

Dokumenty planistyczne do projektu planu finansowego Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców⁴⁰ MSP opracowało zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2012. Przesłana MF w dniu 20 kwietnia 2011 r. łączna wysokość planowanych kosztów realizacji zadań (wydatków) (1 115 274 tys. zł) oraz przychodów (1 515 736 tys. zł). W dniu 23 września 2011 r. Minister Finansów obniżył planowane wydatki FRP do kwoty 898 671 tys. zł. W maju 2012 r. planowane kwoty wydatków i przychodów FRP zostały zwiększone o 1 500 tys. zł, co było następstwem braku wydania przez Prezesa Agencji Rozwoju Przemysłu SA decyzji o zakończeniu postępowania kompensacyjnego w Stoczni Gdynia SA w przewidywanym terminie (do dnia 31 grudnia 2011 r.). Przedłużenie procesu kompensacji na 2012 r. było skutkiem złożenie zażaleń przez wierzycieli Stoczni. Na wniosek Ministra SP Minister Finansów dokonał (14 listopada 2012 r) przeniesień w budżecie ministerstwa, zwiększając o 362 636 tys. zł planowaną kwotę udzielanych pożyczek i kredytów, w związku z „przewidywanym większym zapotrzebowaniem przedsiębiorców na pomoc publiczną w formie pożyczki”, o co wnioskowało MSP w listopadzie 2012 r. Jednocześnie zmniejszono o tę kwotę planowane wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz wysokość dotacji na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych. Zmiany planu finansowego dokonane zostały po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012 (po zmianach) koszty realizacji zadań (900 171 tys. zł) oraz przychody (1 517 236 tys. zł) FRP zostały wykonane odpowiednio w wysokości 926 811 tys. zł oraz 1 902 660 tys. zł, tj. w 103% i 125,4%. Stan Funduszu na koniec 2012 r. wyniósł 1 978 461 tys. zł i w stosunku do stanu na początek roku (1 002 612 tys. zł) wzrósł o 97,3%.

Główną pozycję zrealizowanych kosztów Funduszu stanowiły wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego w wysokości 474 655 tys. zł. Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zaplanowane w wysokości 13 653 tys. zł zostały zrealizowane w kwocie 9 003 tys. zł. Natomiast na pożyczki i kredyty dla spółek prawa handlowego wydatkowano kwotę 400 341 tys. zł. Na wydatki inwestycyjne zaplanowano kwotę 5 289 tys. zł, czego wydatkowano 3 640 tys. zł na dotację dla tężni w Ciechocinku w wysokości 3 640 tys. zł.

Na koniec 2012 r. zobowiązania FRP wyniosły 242 877 tys. zł i były niższe o 52,2% od stanu na koniec roku poprzedniego (508 429 tys. zł). Największy udział w zobowiązaniach miały zobowiązania wobec Bumar Sp. z o.o. (kwota 101 345,5 tys. zł) z tytułu realizacji umowy wsparcia niebędącego pomocą publiczną, w związku z ochroną podstawowych interesów bezpieczeństwa RP oraz Agencji Rozwoju Przemysłu z tytułu kwoty należnej za 2012 rok na podwyższenie kapitału zakładowego (131 431,7 tys. zł). Ponadto Fundusz posiadał zobowiązanie w kwocie 10 100 tys. zł wobec Uzdrowiska Krynica – Żegiestów SA., z tytułu realizacji umowy wsparcia niebędącego pomocą publiczną obejmującą modernizację obiektów uzdrowskich (pijalni głównej wód, systemu ciepłowniczego i Starego Domu Zdrojowego). Powyższą kwotę wypłacono w styczniu 2013 r.

Należności Funduszu na koniec 2012 r wyniosły 432 498 tys. zł, były blisko 13-krotnie wyższe od ich stanu w roku 2011 (34 053 tys. zł) i dotyczyły wiarygodności FRP wynikających z pożyczek udzielonych spółkom (421.990 tys. zł), w tym pożyczki dla PLL

³⁹ Środki przeznacza się na pomoc w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców, w tym przedsiębiorców publicznych, o których mowa w ustawie z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców (Dz.U.Nr 191, poz. 1411 ze zm.), oraz na udzielanie wsparcia niebędącego pomocą publiczną (art. 56, ust. 1 pkt 2 ustawy o kip).

⁴⁰ Dalej: FRP.

LOT, wierzytelności FRP wynikających z 3% odpisu prywatyzacyjnego (131 tys. zł)⁴¹ oraz należności z tytułu pomocy publicznej (m.in. dokapitalizowania w wysokości 10 377 tys. zł).

Stan środków pieniężnych wyniósł 1 788 840 tys. zł i był wyższy o 21,1% od jego stanu na koniec roku poprzedniego (1 476 988 tys. zł)

(dowód akta kontroli str. 3144-3234)

Ustalone
nieprawidłowości

W dniu 10 grudnia 2012 r.⁴² Polskie Linie Lotnicze LOT SA złożyły w MSP ostateczną wersję wniosku o udzielenie pomocy na ratowanie w wysokości 1 mld zł. Wniosek ten został pozytywnie zaopiniowany przez MSP i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W dniu 14 grudnia 2012 r. pomoc ta została notyfikowana w Komisji Europejskiej celem wydania decyzji o jej zgodności z prawem unijnym. W dniu 20 grudnia 2012 r. Minister Skarbu Państwa podpisał z LOT-em umowę o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie w formie pożyczki w wysokości do 1 mld zł. Na polecenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 20 grudnia 2012 r. MSP wypłaciło LOT – ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców – kwotę 400 mln zł, stanowiącą I transzę pomocy. Minister Skarbu Państwa wyjaśnił, że, krytyczna sytuacja finansowa LOT powiązana z brakiem płynności Spółki oraz przewidywanym dodatkowym niedoborem gotówki w najbliższych miesiącach była powodem natychmiastowej wypłaty pierwszej transzy pomocy na ratowanie w kwocie 400 mln zł, co stanowiło jedyne źródło finansowania, umożliwiające Spółce prowadzenie bieżącej działalności, dając jej tym samym czas na opracowanie działań restrukturyzacyjnych trwale poprawiających rentowność”.

Przekazanie spółce Polskie Linie Lotnicze LOT SA pomocy publicznej w formie pożyczki na ratowanie, w kwocie 400 mln zł przed uzyskaniem końcowej decyzji Komisji Europejskiej oznacza jej przyznanie z naruszeniem obowiązujących przepisów. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał opinię, zgodnie z którą planowana pożyczka dla spółki PLL LOT stanowi pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴³ i podlega notyfikacji zgodnie z art. 108 ust. 3, w trybie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej⁴⁴. W myśl art. 108 ust. 3 zd. 2 Traktatu państwo członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków dopóki procedura określona w art. 108 ust. 2 nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej. Zasadę tę powtórzono w art. 3 (tzw. klauzula zawieszająca) rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁴⁵. Zgodnie z tym przepisem pomoc podlegająca obowiązkowi zgłoszenia Komisji nie może być realizowana do czasu podjęcia przez Komisję decyzji zezwalającej na taką pomoc lub do czasu uznania takiej decyzji Komisji za podjętą. Należy przy tym zwrócić uwagę na treść pkt. 5 preambuły do przywołanego wyżej rozporządzenia Rady zawierającego swoistą wykładnię art. 108 ust. 3 Traktatu, zgodnie z którą wszelkie plany przyznawania nowej pomocy mają być zgłaszane Komisji i nie mogą zostać wprowadzone w życie przed zatwierdzeniem ich przez Komisję. Podobne konkluzje wyrażały również Rządowe Centrum Legislacji oraz Departament Restrukturyzacji MSP w opiniach przekazanych Ministrowi Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁴⁶ „dokonanie wydatku ze środków publicznych bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących dokonywania poszczególnych rodzajów wydatków” jest naruszeniem dyscypliny finansów publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 3235-3780)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W wyniku wypłacenia pomocy publicznej PLL LOT w wysokości 400 000 tys. zł główna pozycja wydatków FRP, jaką były wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów

⁴¹ Kwoty te wpłynęły na rachunek Funduszu 3 stycznia 2013 r.

⁴² Pierwszy wniosek złożono pismem z dnia 30 listopada 2012 r.

⁴³ Dz.U. L 90 z 30 kwietnia 2004 r. poz. 864 str. 2 ze zm.

⁴⁴ Dz.U. z 2007 r.Nr 59 poz. 404. ze zm.

⁴⁵ Dz.Urz. WE L 83 z 27 marca 1999 r. str. 1, ze zm.

⁴⁶ Dz.U. z 2013 r. poz. 168, j.t.

do spółek prawa handlowego zostały wykonane w 99%, dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 65,9%, a wydatki inwestycyjne w 68,8%.

Natomiast miernik *Ilość rozpatrywanych wniosków udzielenia pomocy* zaplanowany dla działania *Udzielenie pomocy w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorstw* w wysokości 50, został w rzeczywistości zrealizowany w wysokości 4. Przyczyną tego stanu było – wg MSP – nieogłaszanie naboru wniosków do czasu ukazania się nowelizacji rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 20 listopada 2012 r. w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację. Po nowelizacji zainteresowani przedsiębiorcy mogą składać wnioski w dowolnym terminie.

(dowód: akta kontroli str. 3144-3234)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wykonanie planu finansowego Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, z powodu wypłacenia spółce Polskie Linie Lotnicze LOT SA pomocy publicznej w formie pożyczki na ratowanie, w kwocie 400 mln zł przed uzyskaniem końcowej decyzji Komisji Europejskiej. Kwota wydatków dokonanych z naruszeniem prawa stanowiła 43,2% zrealizowanych wydatków FRP.

NIK nie stwierdziła przypadków zaniechania dochodzenia należności Skarbu Państwa, a także pobrania, ustalenia i dochodzenia należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego ich naliczenia. Nie stwierdzono również opóźnień w regulowaniu zobowiązań z FRP.

7.3. Fundusz Skarbu Państwa⁴⁷

Opis stanu
faktycznego

Dokumenty planistyczne do projektu planu finansowego Funduszu Skarbu Państwa⁴⁸ na 2012 r. MSP opracowało zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2012. Przesłana MF w dniu 20 kwietnia 2011 r. łączna wysokość planowanych kosztów realizacji zadań (wydatków) wyniosła 256 448 tys. zł oraz przychodów (291 638 tys. zł). Kwoty kosztów i przychodów zostały zmienione przez Ministra Finansów, w wyniku czego wydatki wzrosły o 77 940 tys. zł, tj o 30,4%, a przychody o 7 293 tys. zł, tj o 2,5%. Zwiększenie wynikało przede wszystkim z wprowadzenia do planu finansowego FSP nadwyżki w kwocie 75 081 tys. zł, o której mowa w art. 56 ust. 4 ustawy o kip.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012 (po zmianach) koszty realizacji zadań (wydatki) w kwocie 334 197 tys. zł oraz przychody w kwocie 298 931 tys. zł zostały wykonane odpowiednio w wysokości 208 705 tys. zł oraz 279 240 tys. zł, tj. w 62,4% i 93,4%. Wykonanie niższych wydatków wynikało z nierozpoczęcia projektów prywatyzacyjnych na które przewidziano środki w planie FSP (dla firm doradczych). Stan Funduszu na koniec 2012 r. wyniósł 335 360 zł i w stosunku do stanu na początek roku (264 825 tys. zł) wzrósł o 26,6%. Stan środków pieniężnych FSP wyniósł 502 733 tys. zł i był wyższy o 24% od jego stanu na koniec roku poprzedniego (405 295 tys. zł).

Środki Funduszu zostały wydatkowane głównie na zakup usług związanych z prywatyzacją i obejmujących koszty promocji, ogłoszeń, wypłacone prowizje oraz zwrot poniesionych kosztów (kwota 66 207,9 tys. zł), a także na przekazanie kwoty nadwyżki na przychody budżetu Państwa (kwota 75 080,4 tys. zł). Ze środków FSP dofinansowano również procesy likwidacyjne i upadłościowe przedsiębiorstw państwowych oraz spółek, w których Skarb Państwa był udziałowcem lub akcjonariuszem (1 791,3 tys. zł). Znaczące koszty poniósł Fundusz na zagospodarowanie mienia Skarbu Państwa (1 629,3 tys. zł).

⁴⁷ Środki Funduszu przeznacza się na pokrycie kosztów prywatyzacji, gospodarowania mieniem SP, uzupełnienie środków brakujących na pokrycie kosztów procesów likwidacyjnych i postępowania upadłościowego, podwyższenie kapitału zakładowego spółek z udziałem SP, kosztów przeprowadzania egzaminów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem SP, kosztów realizacji wykonywanych przez wojewodów zadań, o których mowa w art. 7b ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, oraz na wykonywanie przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa innych ustawowo określonych zadań, w szczególności wynikających z ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (art. 56, ust. 1 pkt 3 ustawy o kip).

⁴⁸ Dalej: FSP.

Na koniec 2012 r. zobowiązania FSP wyniosły 175 462 tys. zł i były wyższe o 20,8% od ich stanu na koniec roku poprzedniego (145 274 tys. zł). Największy udział w zobowiązaniach miały zobowiązania wynikające z zawartych umów z kontrahentami w 2012 r. (159 974,9 tys. zł) oraz wynikające z konieczności wypłat odszkodowań na rzecz osób fizycznych, w tym głównie z tytułu nieodpłatnego udostępnienia akcji uprawnionym pracownikom, tj. odszkodowań dla spadkobierców z tytułu niewydania akcji Stoczni Gdańskiej SA. (13 832,8 tys. zł) oraz odszkodowań dla spadkobierców osób uprawnionych do zakupu akcji na zasadach preferencyjnych Zakładów Celulozy i Papieru „Celuloza” SA w Świeciu (1 102,4 tys. zł).

Należności Funduszu na koniec 2012 r wyniosły 8 089 tys. zł, tj. 168,4% należności roku 2011 (4 804 tys. zł). Stanowiły je wierzytelności przejęte zgodnie z art. 49 ust. 3 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych⁴⁹ po przedsiębiorstwach państwowych zlikwidowanych i upadłych po 1996 r. Należności te powstały kilka lub kilkanaście lat temu, a ich kwota narasta w miarę naliczania odsetek ustawowych. W 2012 r. MSP wysłało 759 potwierdzeń sald do upadłych podmiotów gospodarczych.

(dowód akta kontroli str. 2785-2864)

Ustalone
nieprawidłowości

Zdaniem NIK, MSP nie prowadziło rzetelnie, na bieżąco ewidencji mienia SP przekazanego wojewodom. Art. 7a ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa nakładał na dyrektora delegatury MSP obowiązek wykonywania w imieniu Ministra Skarbu Państwa wymienionych zadań i kompetencji, w tym: gospodarowania mieniem pozostałym po zlikwidowanych państwowych jednostkach organizacyjnych lub spółkach z udziałem Skarbu Państwa, mieniem po rozwiązanych bądź wygasłych umowach o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania oraz mieniem przejętym przez Skarb Państwa z innych tytułów.

W związku z likwidacją delegatur MSP, wykonywanie dotychczas przez dyrektorów delegatur przytoczone zadania realizuje wojewoda. Art. 7 ustawy z dnia 16 marca 2012 r. o likwidacji delegatur terenowych ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa⁵⁰ nałożył na dyrektorów delegatur MSP obowiązek protokolarnego przekazania wojewodom do końca kwietnia 2012 r. dokumentacji dotyczących spraw, które dotychczas były w ich gestii.

Stwierdzono, że MSP nie posiada kopii protokołów przekazania wojewodom dokumentacji. NIK przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia dyrektora Departamentu Mienia Skarbu Państwa o podjęciu starań w celu uzyskanie kopii ww. protokołów. Wystąpienie do wojewodów pod koniec 2012 r. o przekazanie informacji na temat ilości i wartości przedmiotowego mienia wraz z wyjaśnieniem dyrektora Departamentu Mienia Skarbu Państwa wskazuje, że MSP nie jest w stanie jednoznacznie stwierdzić czy w przejętej dokumentacji po byłych delegaturach znajdują się dokumenty dotyczące mienia przekazanego wojewodom i może świadczyć, że MSP nie ma pełnej wiedzy o składnikach mienia przejętego przez Skarb Państwa.

(dowód akta kontroli str. 2825-2834, 2840-2844, 4968-4972)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Do realizacji zadania *Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa* został określony miernik *Wartość planowanych przychodów z prywatyzacji*. Przychody z prywatyzacji zostały zaplanowane na 10 mld zł, i zostały zrealizowane w 91,6% (9,2 mld zł). Niezrealizowanie pełnej kwoty przychodów z prywatyzacji zaplanowanej na 2012 r. spowodowane było – według MSP – zmieniającą się sytuacją na rynkach kapitałowych, a w konsekwencji przesunięciem na I kwartał 2013 r. debiutu giełdowego Polskiego Holdingu Nieruchomości SA oraz rozpoczęciem prac związanych z realizacją Programu „Inwestycje Polskie”. Ponadto, w związku z wydaną przez Radę Ministrów zgodą na wniesienie w ramach Programu pakietów akcji spółek z udziałem Skarbu Państwa do Banku Gospodarstwa Krajowego, niektóre projekty planowane na 2012 r. nie zostały rozpoczęte w pierwotnie zakładanym trybie.

(dowód akta kontroli str. 3783-3786)

⁴⁹ Ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 2002 r. Nr 112 poz. 981 ze zm.).

⁵⁰ Dz. U. poz. 459.

MSP nie prowadziło rzetelnie, na bieżąco ewidencji mienia SP przekazanego wojewodom. Z uwagi jednak na podejmowane przez MSP działania w celu ustalenia ilości i wartości tego mienia Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie gospodarowanie FSP.

W ocenie NIK, środki finansowe przeznaczone na cele wskazane w art. 56, ust. 3 ustawy o kip, czyli na pokrycie kosztów prywatyzacji, uzupełnienie środków brakujących na pokrycie kosztów procesów likwidacyjnych i postępowania upadłościowego oraz podwyższenia kapitału zakładowego spółek z udziałem SP zostały wykorzystane prawidłowo. NIK nie stwierdziła przypadków zaniechania dochodzenia należności Skarbu Państwa, a także pobrania, ustalenia i dochodzenia należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego ich naliczenia. Nie stwierdzono również opóźnień w regulowaniu zobowiązań SP.

7.4. Fundusz Rekompensacyjny⁵¹

Opis stanu
faktycznego

Dokumenty planistyczne do projektu planu finansowego Funduszu Rekompensacyjnego⁵² MSP opracowało zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2012. Przesłana MF w dniu 20 kwietnia 2011 r. łączna wysokość planowanych kosztów realizacji zadań (wydatków) oraz przychodów FRk nie była zmieniana do końca 2012 r.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012 koszty realizacji zadań (wydatków) (703 000 tys. zł) oraz przychody (211 100 tys. zł) FRk zostały wykonane odpowiednio w wysokości (411 113 tys. zł) oraz (178 954 tys. zł), tj. w 58,5% i 84,8%. Stan Funduszu na koniec 2012 r. wyniósł 784 027 tys. zł i w stosunku do stanu na początku roku (1 016 186 tys. zł) zmalał o 22,8%.

W roku 2012 urzędy wojewódzkie przekazały do rejestru centralnego 6 388 pozycji rejestrowych, stanowiących komplet danych niezbędnych do wypłaty rekompensat na rzecz osób uprawnionych. W 2012 r. Departament Reprywatyzacji i Rekompensat⁵³ zwrócił z rejestru centralnego do rejestrów wojewódzkich w celu poprawy lub uzupełnienia 394 sprawy zawierające błędne lub niepełne dane rejestrowe. W 2011 r. wypłacono rekompensaty wraz z waloryzacją 7 888 osobom uprawnionym, których dane przekazane zostały do rejestru centralnego, na łączną kwotę 484 582,6 tys. zł, a w 2012 r. 6 429 rekompensat, na łączną kwotę 410 153,9 tys. zł. Stanowiło to zmniejszenie ilości wypłat o 1 459 (tj. o 18,5%) w porównaniu do roku ubiegłego. W ujęciu wartościowym kwota wypłat zmniejszyła się o 15,4%. Przeciętna rekompensata wraz z waloryzacją z dokonanych dotychczas wypłat wynosiła 48 683,32 zł. Najwyższa wypłacona rekompensata wyniosła dotąd 15 398 531,18 zł, zaś najniższa 26,55 zł. Rekompensaty wypłacane były w ciągu 3 miesięcy od dnia wydania przez właściwego wojewodę decyzji o potwierdzeniu prawa do rekompensaty. Dane z rejestru centralnego przesyłane były do Banku Gospodarstwa Krajowego nie później niż w następnym miesiącu po ich przekazaniu do MSP przez urzędy wojewódzkie.

Na koniec 2012 r. zobowiązania FRk wyniosły 2 680 tys. zł i były niższe o 23,9% od ich stanu na koniec roku poprzedniego (3 521 tys. zł). Największy udział w zobowiązaniach (98,3%) miała kwota środków na wypłatę rekompensat za mienie pozostawione poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

⁵¹ Z Funduszu finansowane są wypłaty świadczenia pieniężnego w wysokości 20% wartości pozostawionych nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Przychodami są wpływy ze sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, z ich częściami składowymi, realizowanej w trybach przetargowych, o których mowa w art. 29 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2012 r. poz. 1187, ze zm.), o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 400 000 ha, odsetki od wolnych środków przekazanych w zarządzanie zgodnie z przepisami o finansach publicznych, pożyczki z budżetu państwa udzielane w przypadku niedoboru powyższych środków, w kwocie określonej w ustawie budżetowej, inne przychody (art. 13 ust. 1 pkt 2 oraz art. 16 ust. 2 pkt 1-4 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 169, poz. 1418 ze zm.).

⁵² Dalej FRk.

⁵³ Departament Reprywatyzacji i Rekompensat MSP nie rozpatruje wniosków w sprawie potwierdzenia prawa do rekompensaty, gdyż należy to do kompetencji wojewodów. Dokonuje natomiast sprawdzenia pod względem kompletności oraz prawidłowości formalnej danych potwierdzających prawo do rekompensaty przekazanych przez urzędy wojewódzkie do rejestru centralnego.

Należności Funduszu na koniec 2012 r. wyniosły 13 450 tys. zł, tj. 18,3% należności roku 2011 (73 650 tys. zł) i dotyczyły kwoty środków należnych z Agencji Nieruchomości Rolnych z tytułu sprzedaży w trybach przetargowych nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Stan środków pieniężnych FRK wyniósł 773 257 tys. zł i był niższy o 18,3% od jego stanu na koniec roku poprzedniego (946 057 tys. zł).

(dowód akta kontroli str. 2597-2634)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Sprawozdanie z wykonania planów finansowych funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) wykazuje realizację zadania *Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa*, podzadanie: *Roszczenia majątkowe wobec Skarbu Państwa* (w tym za mienie pozostawione za granicą państwa) na poziomie 58,5%. Mniejsze niż planowano wydatki z tytułu wypłat rekompensat za nieruchomości pozostawione poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej wynikają z przyczyn niezależnych od Ministra Skarbu Państwa. Zrealizowanie wydatków w kwocie niższej niż planowana jest związane z długotrwałością prowadzonych przez wojewodów postępowań administracyjnych w sprawach potwierdzenia prawa do rekompensaty. Oznacza to przesunięcie realizacji planowanych wypłat rekompensat na lata następne.

(dowód akta kontroli str. 2597-2634)

Ustalone nieprawidłowości

NIK nie stwierdził nieprawidłowości w gospodarowaniu Funduszem Rekompensacyjnym.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego FRK.

NIK nie zgłasza uwag do skuteczności sprawowanego przez MSP nadzoru i kontroli efektywności oraz skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym dokonywanym na postawie mierników określonych w art. 175 ust. 1 ufp. Zasady określone w ustawie z dnia 8 lipca o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej były przez MSP przestrzegane, a świadczenia pieniężne wypłacane z tego tytułu były realizowane prawidłowo (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy). Nie stwierdzono opóźnień w regulowaniu zobowiązań Funduszu. NIK nie stwierdziła również przypadków zaniechania dochodzenia należności Skarbu Państwa, a także pobrania, ustalenia i dochodzenia należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego ich naliczenia.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o:

1. Wypracowanie, przy udziale wojewodów, metodyki zbierania danych ewidencyjnych dotyczących mienia przejętego przez Skarb Państwa.
2. Podjęcie działań w celu zdefiniowania koniecznych, rzeczywistych kosztów poniesionych na realizację celów, o których mowa w art. 1 ustawy o PAP.
3. Dokonanie odpowiednich korekt zapisów w księgach rachunkowych odnośnie środków trwałych.
4. Wpisywanie w zapisach księgowych, w miejscach przeznaczonych na rodzaj i numer dowodu księgowego rodzaju dowodu księgowego, stanowiącego faktyczną podstawę tego zapisu.
5. Dokonanie zmian w systemie rachunkowości w taki sposób, aby identyfikacja zapisu w księgach rachunkowych opierała się na rodzaju i numerze dowodu księgowego, a nie na zobowiązaniu lub należności wynikającej z tego dowodu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 11 kwietnia 2013 r.

Dyrektor
Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
(-) Andrzej Otrębski